

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan popoldne, izvzemski nedelje in prazniki.

Insetari: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupički in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenite ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem gledi inzertov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravljanje »Slov. Naroda« in »Narodna Tiskarna« Kraljeva ulica št. 5, pričilno. — Telefon št. 304.

»Slovenski Narod« velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno načaj plačen	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1 mesečno	15—	1 mesečno	20—

1 "Pri morebitnem povišanju se ima dajša naročina doplačati."

Novi naročniki naj pošljijo v prvih naročino vedno po nakaznici.

Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo »Slov. Naroda« Kraljeva ulica št. 5, L. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopise sprejema in podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vraca.

Posamezna številka velja 1 krona.

Poština plačana v gotovini.

Razmišljanja o naši politiki.

Z občudovanja vredno ozkorčno stojimo presojamo tudi največja vprašanja in delamo pri tem zaključke, čisto iz perspektive domačega zvonika, čez katero se ne povzpnemo. Za nameček pa tiči v nas še toliko hlapčevstva, mrtvila, brezbrinosti in sleparstva, da smo sposobni samo za prijetno razburjanje, a zato temboli napache misli.

Koroško vprašanje je izgubljeno in se da trenutno rešiti najbrž sams o silo orožja. Mi vojne jasno ne maramo, ker jo imamo dovolj, toda kljub temu zahtevamo, da naša vlada nastopi energično. Ako pa zahteva vojni minister od nas, da gremo pod orožje, in še kaj več, je beogradsko nesramnost. — Naš logični zaključek, katerega ponavljajo zlasti zadnje dni, se pa glasi: Beograd nas je zapustil, Beograd noče rešiti Koroške.

Z vso odločnostjo zahtevamo, da ostanejo srbski vojaki na Koroškem in da prelivajo tam svoji kri. Mi smo eno in zato so Srbi dolžni, da to store. Ampak, da bi mi imeli kaj interesa na Albaniji ali Skadru, kjer leži tisoče Črnogorcev, tega nas pa Bog varui.

Pogajanja radi Jadrana se prično za nas v neugodnem trenutku. Zato ni treba, da se sploh vrše. Navidezno je resnica v tem ali tudi samo navidezno. Ker Italijani ne bodo nikdar začeli pogajani tedaj, kadar so za nje neugodna in mi jih moremo voditi le tedaj, kadar jih oni ponudijo. To je ena bridka resnica.

Druga enaka bridka resnica pa je, da trpe Italijani od zavlačevanja končne rešitve Primorskega vprašanja, toda mi tudi. Če hočemo mir z Albanijo, je treba se pomiriti z Italijo. Če bi bili že pomirjeni z Italijo, bi ne propali na Koroškem. In če bi sklenili magari nečasten in škodljiv kompromis z Italijo pred enim letom, bi imeli najmanj vso Wilsonovo črto. Samo odlašajmo še in uvidite, kaj bomo branili čez leto dni.

»Če pa je tako, pa je bolje, da Italijani vse poberejo,« tudi tak stavek smo slišali na vsa ta izvajanja iz ust klasične šleve, ki je minogrede povedano iz vrst visoke intellektualnosti. In vendar gobezdamo o naši odločnosti.

Imamo vtis, da gredo naši delegati v Kanoso, saj oni morajo čutiti to. Da se pa gotovo ne osvobode te-

ga utisa, jim že danes kričimo svojo nezaupnico, češ Vesnič bo branil Albinijo, Trumbić pa Dalmacijo, nas pa nihče.

Mi smo, kakor dolenski kmetje, ki pravijo, kadar je vino dobro, pridelali smo ga, kadar je pa slabo, Bog ga je dal. Vsega je kriv Beograd, vse zasluge pa imamo mi. In res, da je prišlo do plebiscita je naša »zasluga«, Beograd je bil proti, da zahtevamo sedaj najodločnejše boj, je tudi naša »zasluga« in zopet Beograd noče. Ker propada slovenska knjiga, je kriv Beograd, ker jo ne kupuje, kakor jo mi ne kupujemo. In ker pridejo knjige iz Avstrije tako drago, je tudi kriv Beograd, ker ne zapre trgovcev, ki bi jih v resnici moral. Pa presteje vse krive de Beograda in vse naše zasluge.

Zato pa zopet sila logičen zaključek: Slovensko udruženje. Čakamo samo še, da Horthy pobere Prekmurje, da imamo slovenski problem absolutno izdelan. Nekaj pod Madžarsko, nekaj pod Avstrijo, nekaj pod Italijo in tudi samog še nekaj v Jugoslaviji. V resnici, slovensko udruženje je tik pred realizacijo.

Pa zakaj ne bi bili dosledni in napisali najbolj skriveno željo kot naš program: Ne udruženje, ampak združitev vseh Slovencev v močni in imponirajoči republike. Saj je danes gotovo najmodernejsa državnina modrost disgustirati one, ki priznava kralju Petru in njegovemu sinu kake sposobnosti in pravice.

Veliki dogodki so se vršili pred 2 leti, danes vidimo, da so jih delali mali ljudje. Danes se pa strahom sprašujemo, če tudi velika nesreča ni našla malih ljudi. Kdor pa je v sreči in nesreči mal in nizek, za tega je dvomljivo, da se izkopije iz usodne potuhnosti napačnih zaključkov. Pričeli smo jih delati — ali otresimo se jih, če hočemo še živeti.

Veliki programi, velike zahteve zamorejo biti realizirani le od velikih ljudi, ali pa vsaj ljudi, ki so veliki tudi v žrtvah in izvrševanju svojih dolžnosti. Svet je prokleto realističen ter se smeje še tako lepim in močnim besedam slabičev. Pokažimo temu svetu, da smo zreli, da si upamo svojo pravo zagovarjati tudi z dejaniem, potem se nam ne bo več rogal in nam pošljal Wilsonovo mero, D' Annunzia na Reko, Koroški

plebiscit ter propagando Dunaja in Rima, ampak bo začel presojati našo moč in sposobnost ter jo bo tudi vpošteval, če ga k temu prisilimo. Ako nismo volini podpreti svojih zahtev z dejanim, pojdemo v Kanoso še večkrat. Ni nujno, da bodo naša dejania krvava, za ta je treba eno mogočno pest, morda bo zadostovalo, da ustvarimo predpogoje te naše moči, da enkrat vržemo od sebe svoje suženjske navade, da ne mahamo s svojimi zdravimi rokami drug drugim pred nosom in psuje-

mo kot trmasta deca na vse in to smatramo za višek politične in narodne zrelosti. Začnimo raje res delati in ustvarjati, da bomo sami močni in trdni in od nas tudi vse država, katera je vendarle edina zmožna varovati nas. — Seveda je to delo polno samozatajevanja in tudi žrtev, toda dolžnost, najprej dolžnost dela za skupno stvar, potem pa pravica — zahtevati od skupnosti, kateri smo mi deli kar nji treba, vse kar mi sami nujno potrebujemo.

Radikalni list o koroškem plebiscitu.

Včeraj smo priobčili o koroškem plebiscitu članek beogradsko »Epohe«, lista, ki stoji blizu demokratičnih strank, predvčerajšnjem smo ponatisnili izvajanja »Politike«, ki je izvenstrankarsko glasilo, danes pa priobčujemo mnenje beogradsko »Balkana«, ki je organ levega krila radikalne stranke, ki je, kakor znano, v tem politični zvezi z našo SLS.

Pod naslovom »Plebiscit na Koroškem« izvaja »Balkan«: »Izid plebiscita na Koroškem je povzročil bolestem odmey v sрih vseh nas. Razočaranje je toliko večje, ker smo bili z vso sigurnostjo prepričani, da si bo narodna zavednost, discipliniranost slovenskega živilja na plebiscitnem ozemlju, prekaljenega v dolgoletni kulturni borbi proti Nemencu, izvojevala zmago in da se bo ob tej priliki pokazalo vsemu svetu, da je ta element zaslužil, da živi v svoji svobodi.

Na žalost smo doživeli mesto pričakovane manifestacije narodne zavednosti in slavlja za pridobljene brate izpod tujega jarma, pravi pravcati narodni poraz, česar veličino bomo občutili šele kasneje.

Vsi neslovanski elementi v severnem delu naše kraljevine triumfira danes nad našim neuspehom in škodoželinom pričakujejo, da bo to predznak za naše nadaljnje diplomatske poraze. Vspriči take situacije se moramo vprašati, da li je bilo z naše strani storjeno vse, kar je bilo potrebno, da se plebiscit izvrši na našo korist, in na koga pada odgovornost za eventualne odredbe v tem smislu? Sodeč po ogorčenju med prebivalstvom v Sloveniji, kakor tudi v velikem delu hrvatskega in srbskega časopisa, se zdi, da se je napravilo veliko pogreškov in da se je opustilo storiti marsikaj, kar

bi bilo na korist koroškemu plebiscitu.

V prvih vrstih je bila naša javnost, zlasti srbska, slabo informirana o koroškem vprašanju. V tem moriru pa pada glavna krvida na pokrajinsko vlado v Ljubljani, ki je bila najbolj poklicana, da o tem zadostno podobi našo javnost in da se le-ta z koroškim vprašanjem pravočasno zainteresira v časopisu, na javnih zborovanjih itd.

Krvida pada na slovenske poslance vseh skupin, ki so bili popolnoma neaktivni v parlamentu, ali so se dotikali vprašanja samo površno, tako da niti naši parlamentarni krogji in vsled tega tudi ne vladajo niso imeli možnosti, da bi se resneje in pravočasno zainteresovali s tem vprašanjem.

Pokrajinska vlada v Ljubljani pa je bila v svojem postopanju tako slepa, da je to podobno naravnost zločina. Ona je namreč prideila plebiscitni komisiji kot referente celo čistokrvne Nemce iz Gradca, kakov n. pr. nekega Rudolfa Steinmetza, bivšega c. in kr. poročnika, katerega naša sodišča zahtevalo za izvršene zločine proti mednarodnemu javnemu pravu v času ko je bil avstrijski komandant v nekem mestu v Sandžaku. Tega človeka je tedaj pokrajinska vlada v Ljubljani določila v to, da »ščiti« interes Slovencev v tako delikatnem vprašanju!

In on jih je, kakor se vidi, dobro ščitil! Kdo ve koliko je bilo drugih sličnih ljudi zaposlenih od pokrajinske vlade pri pripravah za izvedbo koroškega plebiscita.

Stvar je preveč tragična, da bi mogli samo površno preiti preko nje, zato je treba resno ugotoviti odgovornost in kaznovati krive za ta žalostni slučaj s kaznijo, ki je določena za povzročitelje narodnih nešreč.

Sedaj poglejmo, da-lj je naša vlada skrbela za potrebine mednarodno - pravne garancije za izvršitev plebiscita na Koroškem?

Zdi se, da ne. Nezavisno od navedenih pogreškov, kakor tudi ne oziraje se na poedine dogodke, izvane s strani Avstrije v času prav za plebiscit, o čemer se je semterja tudi govorilo v naših listih, a na kar nismo vsled gori navezenih razlogov polagali zadostno važnost ter vsled tega v nekem oziru tudi nehoti postali sokrivičega žalostnega dogodka, opozarjamo na neko vest, objavljeno v pariskem »Tempusu« dne 12. t. m. o plebiscitu na Koroškem, iz katere je razvidno, da na Koroškem izvršen plebiscit pod navedenimi okolnostmi ni veljavен.

V tej notici se pravi doslovno: »Javljajo iz Celovca na Dunaju, da so se plebiscitne operacije izvršile brez posebnih incidentov, izvzemši nekaj neznačilnih spopadov. Eden avstrijski aeroplani je plaval nad plebiscitno cono, metajoč propagandistične letake. Neki drugi aeroplani, ki je tudi plaval nad to cono, se je moral vsled defekta spustiti na flajerje.

To priznanje nam nasproti ne dobro razpoloženega »Tempusa« je dragoceno. Torej, avstrijski aeroplani so letali nad plebiscitno cono in metali propagandistične liste in v času samih plebiscitnih operacij!

In to se zove svoboda plebiscita! Po mednarodnem pravu je v sličnem slučaju zračni prostor nad plebiscitnim ozemljem istotako nevtralizovan, kakor sama oblast plebiscita. Avstriji so kršili nevtralnost plebiscitne cone v najdelikatnejšem momentu.

Radi tega ta plebiscit ne more biti veljavlen, niti priznan z naše strani. Niti ena zavezniška država nima možnosti, da bi ne uvaževala naših protestov v tem oziru.

Plebiscit se mora obnoviti, to tembolj, ker smo tudi poleg gori navezenih činjenic dobili znatno število glasov (41%). Dolžnost naše vlade je, da o tem obvesti našo javnost v prepričanju, da ji bo le ta nudila v tem vprašanju vso potrebno podporo.

Kršenje nevtralnosti s strani Avstrije je flagatno. Kakšen bi bil

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dalej.)

116

Leto 1793. je bilo oblak, ki se je zgostil tekom poldrugega tisočletja nad svetom, predno je trešilo iz njega! Zakaj se zdaj ljutite na strelo, ki je odrešila človeštvo?

»A Ljudovik XVII.? je vprašal Desselbrunner. »Kulturna Evropa ne more odpustiti nepotrebne umora nedolžnega otroka.«

»Vi obsojate, da so tega otroka mučili do smrti? Prav, tudi jaz obžalujem ta čin. Toda fanatik je videl v otroku simbol ali, če hočete, zadnjega predstavnika kruto kričivne preteklosti. Obžalujem vendarle način, kako so ga iztrebili. Ne za to, ker je bil kraljevski otrok. Zame je Cartouchev bratec, ki je na trgu Grèves pod pazuščem obesjen visel tako dolgo, da je izduhnil, prav tako vreden sočutja, kakor kraljev vnuč. Toda fanatizem je vedno brezobziren in tudi Kristus je bil brezobziren ter v svoji sveti jezi ni izbral orožja: z vozali vrvi je udrihal po loplih in jih izgnal iz templja na prav nič sentimentalnem način. In nič se ni vprašal, ni li zadel slučajno tudi kakega pravičnika, samo da je tempelj izčistil radikalno!«

»Veliko je bilo trpljenje Ljudovika XVI. in njegove razuzdanje potratne žene. Trajalo je pa le par tednov! Trpljenje francoskega naroda je bilo do neba kričeče ter je trajalo stoletja,« je dostavil Murat.

»Ali spomnite se Marata, ki je od bestialnega razkošja zaploskal, ko je zagledal gijotino!« je dejal dr. Wagner. »Komprimitiral je idejo!«

»Spomnite se Bossueta, ki je slavil be-

stitalno moritev nedolžnih protestantov s prepevjanjem Tedeuma!« ga je zavrnil Murat.

»In spomnite se one hugenotke, ki so jo katoliki za vlade takozvanega Ljudovika V. vlečko do pasti nago na sredi trga privezali na kol ter dali voliti med »izdajstvom« vere in med takojšnjo smrtjo njenega otročiča, ki je lačen in zol ležal na tleh ter je iztezel svoje ročice k njenim prsim... Leto

izid plebiscita, ako bi bili mi v momentu plebiscitnih operacij umarširali v plebiscitno cono z dvema ali tremi polki naše vojske in pozvali prebivalstvo, da glasuje za nas? Ali bi dobili Avstriji v tem slučaju 10% glasov?

Ponavljamo, plebiscit ni veljavni, ker niso izpolnjene niti najelmentarnejše garancije za njegovo svobodno izvršitev.

Naši zavezniki ne morejo ostati gluhi na naše pravične proteste, Še manj pa morejo tolerirati takšno javno izigravanje njihovih odredov s strani včerajšnjega sovražnika. Treba je nam samo, da pokazemo potrebljeno odločnost v obrambi ogroženih naših pravic. Koroška še ni izgubljena, ona je rešena, tako to hočemo!

Besedo ima kraljevska vlada!

Dr. Val. Rožič.

Koroški Slovenci pred mednarodnim sodnim durom.

Zdi se mi, pa se po sramotnem plebiscitnem obglasovanju, ki smo ga doživeli na Koroškem, v splošni razburjenosti in zmedenosti ne more pravilno orientirati glede koroškega vprašanja ne slovenska javnost, ne vlada in — oprostite, gospod urednik — tudi slovensko časopisje ne. Eni trdijo: „Koroške ni več.“ drugi pišejo: „Končano je,“ tretji apelirajo na koroške Slovence, naj ostanejo doma ter naj ne bežijo pred Nemci. — Na ta način se ne rešuje sedaj zares dvakrat tužna Koroška.

Eno je gotovo: za nas, Slovence, da, za celo Jugoslavijo, koroško vprašanje še ni rešeno se ni končano. Nasprotoj! Koroško vprašanje je stopilo še z večjo pozornostjo v diplomatsko dvorano svetovnih dogodkov in zapletanjev. V vseh treh svojih brošurah o Koroški sem podarjal nad vse veliko važnost koroškega vprašanja, a slovenska in jugoslovanska javnost je bila slepa, gluha in nema, dokler je ni plebiscitni potres z velikanskim sunkom prebudil iz omotične pasivne politične zaspanosti in brezbržnosti.

Pa pustimo vse politične in srodrne rekriminacije glede koroške preteklosti. Sedaj za tako razmotrjanje ni časa. Glavno in prvo vprašanje glede Koroške v danem momentu in položaju je: kaj storiti sedaj, da vsaj deloma zaježimo naval, ki preti prodrieti Karavanke? Kaj naj storimo za naše zares na „smrt obsojenje“ koroške Slovence? Kakšna moralna sredstva, katero pravno oporo in podlago naj jim damo v roke, da se zopet osričijo, postavijo po koncu, zravnajo in pregledajo svoje vrste — za nadaljnji narodni boj in obstanek. Zdaj še bomo bili boji, toda vsi skupaj, ne samo koroški Slovenci, in ta boj bo dokazal, ali smo zdravi — ali gnilii, kar se tiče narodne zavesti.

Koroški Slovenci — in varstvo manjšin.

V prvi vrsti morajo koroški Slovenci vedeti in sicer dobro vedeti, kake garancije glede proste rabe jezika v šoli, cerkvi in pri političnih (sodnih) uradih so jim zasigurane po senzernemski mirovni pogodbi za slučaj, da pripadejo (kar se je zgodilo) Nemški Avstriji. Te garancije bodo za ko-

roške Slovence odslej naprej več veljale kot vse postave avstrijske republike, ker edino na te se bodo vedno lahko upravičeno sklicevali pred celim svetom, zlasti pa pred mednarodnim sodnim dvorom, ki bo njih vrhovna instanca. Oddelek (sekcija) V. senzernemske pogodbe in sicer člen 62 do vključno 69 govori o varstvu manjšin.

Člen 62 pravi: Avstrija se zaveže, da bo vse določbe v tem oddelku kot osnovne zakone pripoznala in da ne nobena postava, nobena naredba in nobeno uradno poslovanje več veljalo kot te določbe (namreč v varstvu manjšin). — Ne bom tu na dolgo in široko našteval vsebine posameznih členov, navedel bom le najkrajši izvleček, da bo slovenska javnost zasledila pot, po kateri moremo hoditi nedogleden čas.

Člen 63: Avstrija se zaveže vsem prebivalcem brez razlike rodu, državne pripadnosti, jezika, rase ali vere dati popolno in celo varnost za življence in svobodo.

Člen 64: Avstrija priznava pravno brez vsake formalnosti kot avstrijske državljane vse osebe, ki imajo v dobi (času), ko stopi pogodba v veljavo, domovinsko (pristojno) pravico na avstrijskem drž. ozemlju in niso pripadniki kakih drugih držav.

Člen 65: Avstrijsko državljanstvo se pridobi po rojstvu na avstrijskem ozemlju.

Člen 66: Vsi avstrijski državljanji brez razlike rase, jezika ali vere so pred zakonom jednakini in uživajo iste mešanske (državljanke) in politične pravice. Nobenemu avstr. državljanu ne sme omejevat svobodna uporaba svojega jezika v privatnem, poslovнем, v verskem, časnikiškem ali drugačnem oziru kakor tudi ne na javnih zborovanjih. Nenemško govorči državljan morajo dobiti tudi primerne olajšave pri uporabi svojega jezika pred sodiščem in to v gorovu in pisavi.

Člen 67: Vse avstrijske narodne manjšine uživajo isto upoštevanje in iste garancije in sicer pravno in dejansko (rechtlich und faktisch) kakor drugi avstr. državljeni. Predvsem imajo pravico zidati šole, ustavljati dobrodelne, verske in socijalne naprave, jih oskrbovati in nadzorovati in sicer s popolno uporabo svojega jezika in vere.

Politične vesti.

= Jugoslovenska demokratska stranka in volitve. Izvrševalni odbor JDS je imel včeraj sejo, na kateri je najprej poročal dr. Krammer o notranjem in zunanjem političnem položaju.

Nato je očetal dr. Žerjav v glavne točke programa JDS za volitve v ustavovorno skupščino. Razvila se je obširna debata o taktiki stranke. Sklenilo se je, da nastopi JDS samostojno pri volitvah v vseh treh volilnih okrožjih. Še mesec se bodo vršili shodi zaupnikov in sicer posebej za mesto Ljubljano, za volilno okrožje kranjsko in za okrožje Štajersko - prekmursko, kjer se bodo postavili kandidati. Izvrševalni odbor je sklenil zaupnikom predlagati kot nosilce list: za Ljubljano dr. Ivana Tavčarja, za kranjsko okrožje dr. Gregorja Žerjavja in za okrožje Štajersko - prekmursko dr. Vekoslava Kukovca. Poslancem JDS v narodnem predstavništvu se je izrekla zaupnica in zahvala za njihovo počitnovalno delovanje.

= Zborovanje ljubljanskih zaupnikov JDS. se vrši že 25. oktobra v zborovalni dvorani na magistratu ob 18. zvezfer. Dnevni red: 1. Poročilo o volitvah za ustavovorno skupščino. 2. Postavitev kandidatov za Ljubljano. 3. Slučajnost. Vstop dovoljen le od društv in organizacij izvoljenim in vabljenim zaupnikom z legitimacijo.

= Okrajni odbor JDS za Ljubljano vabi vse odbornike političnih društv in krajenskih organizacij JDS na sestanek, ki se vrši danes zvečer ob 18. na magistratu kot običajno. Sestanek je zelo važen, zato se prosi polnoštevne udeležbe.

= Iz demokratske stranke. Riječ poroča: da bo predstavitev demokratske kandidatne liste pri volitvah za konstituanto v kranjskem volilnem okrožju dr. Žerjav, v Štajerskem pa dr. Kukovec.

= Volilni shodi. Demokrati zbori so se vršili na mnogih krajih v Baranji. Na teh shodih so Milan Kašanin, Čedić in Radivojević razvijali in pojasnjevali demokratski program. V mnogih selih so vsi prebivalci pristopili k demokratski stranki. Z zborov

imajo s seboj popolna pooblastila. To je morejo sklepati dogovore. Naravno je, da oni, ki se klanjajo londonskemu paketu, vporabljajo svoje zadnje na boje. Vsi oni nacionalisti, ki hočajo terorizirati Sforzo, ne prinašajo nikakoga programa, to je programa, ki bi vedračunal z interesu Italije nego li blivšega kralja Nikole, več z današnjimi razmerami negoli onimi z dne 26. aprila 1915.

= O pogovoru Sforze z Giolittijem v Cavourju poroča »Agenzia Argos«, da je šlo za razliko glede baze novih pogojan. Italija hoče, da se da Wilsonovemu stališču samo retrospektivno značaj z ozirom na okolnost, da je Washingtonska vlada izrekla svoj desinteresse glede jadranskega vprašanja (?), beogradsko vlada pa hoče ameriško stališče za bazo pogajanj! Rezultat sestanka v Cavourju je bil baje ta, da se insistira pri beogradski vladi, da se bo ameriško stališče smatralo za »zgodovinski spomin, ki ga je današnji položaj v Evropi povsem zamjenjal.« Baje sta se dogovarjala tudi o tem, da bi Marconi pripravil D'Annunzio do tega, da bi sprejel zaključke italijansko-jugoslovenske konference.

Torej tako visoko nad italijansko vlado stoji D' Annunzio, da bo potreba pospnenega posredovanja pri njem! No, potem se bo cutil še bolj močnega in še bolj bo zadivalj po našem ozemlju! = Dementi habsburške agencije. »Agence Centrale v Ženevi dementira veste Neue Zürcher Zeitung, če da

je v službi habsburške propagande. Agence Centrale zatrjuje, da deluje popolnoma neodvisno izključno le za avstrijske interese.

= O bolgarskem poslaniku v Parizu, generalu Savovu, piše »Petit Parisien«, da mu je po krivici naprila odgovornost za bolgarski napad na Sirbijelo leta 1918. General Savov zatrjuje, da se je ravnal edinole po povelji carja Ferdinand ter da je kmalu na to demisjoniral. Car Ferdinand mu ni več zaupal. Pri vojni napovedi zaveznikom ni sodeloval in je odločen prisostva mirovnih odnosa.

= Madžarski škof za Romunijo. Iz Bukarešti poročajo, da se je katoliški škof, grof Szekeny, na Sedmograškem odločil, da prizna avtoritet romunske države in da je izjavil, da hoče položiti prisego zvestobe romunskemu kralju. Grof Szekeny je član ene najstarejših madžarskih rodin na Sedmograškem ter se je do sedaj upiral s pomočjo Rima romunski državni oblasti, katere ni hotel priznati. Škof sklep, da hoče prisego zvestobo romunskemu kralju, bo gotovo vplival na prebivalstvo njegove škofije, ki je zelo sovražno Romuniji.

= Konec upora v Mehiki. Ameriški konzulat v Curihi poroča, da je prejel od mehiškega zunanjega ministra brzojavko, ki naznana, da je general Sanchez vjet vodjo upornikov Diaz, ki se nahaja sedaj interniran v Veracruz. Uporniško gibanje je končano.

PREMIRJE NA POLJSKO - BOLJŠEVSKI FRONT.

= d Varšava, 20. oktobra. Poročilo poljskega generalnega štaba z dne 20. t. m. 18. oktobra ob polnoči so se ustavile vojne operacije na vsej fronti. Cela premirja gre skozi Sluzh-Grawbowo - Kapcewicze - Olewsk - Derewnicje; ti kraji so v naših rokah.

KAJ JE Z VRANGLOVO ARMADO?

= Kodani, 22. oktobra. Zadnje vesti iz Krima poročajo o velikem porazu Vranglove armade, kateri ogrožajo rdeče vojske povratek na jug. Po zadnji Vranglovem zmagi, pri kateri je vjet 14.000 mož rdeče garde, so sovjetske čete z vso silo pritisnile na njegovo fronto s četami, ki so jih bili pripeljali s poljske fronte. Sedaj stoje rdeče čete v bližini Rostova in Vranglove armade da se umika vedno bolj proti jugu, ker rajši izgubil tal, kakov da bi rdeče čete zajele velik del njegove armade.

= d London, 21. oktobra. Iz Carigrada poročajo, da je general Vrangel s svojo armado vnovič dosegel pomembnejši uspeh o priliki bojev ob spodnjem Dnestrju. Njegova armada je popolnoma razpršila močan napadalni oddelek rdeče vojske. Vrangel je vjet 15.000 Rusov in zaplenil 27 topov.

IZPUŠČENA SUFRAGETKA.

= d London, 21. oktobra. Mis Pankhurst so izpustili iz ječe, ko je podala izjavu, da ne bo več širila komunistične propagande.

MASAKRIRANJE GRKOV V ISNIDU.

= Carigrad, 20. oktobra. Sedaj so prišle na dan podrobnosti o masakriranju Grkov v Isnidi s strani Turkov, ki so padli na prebivalstvo, predno so mogle pretekli mesec grške čete zasedti mesto. Masakriranih je bilo okoli 500 oseb, trupa so bila strašno razmaznjena.

VILJEMA NE BODO SODILI?

= d London, 20. oktobra. V spodnji zbornici je Bonar Law v odgovoru na interpelacijo izjavil, da se izvedba mirovnih pogojev vrši zadovoljivo in da britanska vlada ne namešča ukrepi, da bi bivšega cesarja Viljema v Londonu obsojili in contumaciam.

Iz naše kraljevine.

= V komisijo za upravno razdelitev naše kraljevine so poklicani dr. Jože Rus, dr. Radivojević iz Beograda ter dr. Milovan Grba in Filip Lukas iz Zagreba. Komisija ima nalog, da zbere potrebno gradivo in izdelal predlog o upravni razdelitvi naše kraljevine z ozirom na prometno-gospodarske razmere in potrebe.

= Bolesen škof dr. Mahnič. Zdravstveno stanje krškega škofa dr. Mahnič, ki se nahaja v Zagrebu, se je posledne dni zelo poslabšalo. Sodni sta ga obiskala zagrebski nadškof in križevački škof, ki sta mu podala poslednje sv. zakramente. Škof dr. Mahnič zelo trpi, vendar pa je duševno polnomno pri zavesti. Temperatura znaša 39°C.

= Dan čiščenja v Zagrebu. V torek ob 8. zjutraj se je opažalo na mestni fizičnik navadno vrvenje: mestni fizič dr. Kuhar je imel polne roke posla z odpravljanjem posameznih zaupnikov v razne mestne ulice in področja. Zaupniki so delali s polno paro do podne in popoldne. Nekateri hišni posestniki menda misljijo, da stranična sploh ne spadajo pod njihovo nadzorstvo, toda globi, ki jih čakajo, jih temeljito poduve, da je prav straničem treba posvečati največ pozornosti. Na nekaterih straničnih so našli zaupnike celo skladisca, celo mize in postelje in drugo. Fizički poskrbi, da njegove naredbe ne ostanejo na papirju in pardona v tej stvari v Zagrebu ne bodo poznani. Glavna skrb se je obračala proti mišlim in podganjem ter različnemu mrčusu.

= Tako čiščenje naj bi se odredilo tudi po slovenskih mestih in vasih, zlasti pa v Ljubljani, kjer se je raznasla podganksa zaledja nečuvano ter so tudi privatna stanovanja po vojni maršikje polna mrčesa. Ljubljanski fizički stori vedno svojo dolžnost in jo storiti tudi gotovo tudi sedaj.

= Ruski begunci. Okoli 9000 ruskih beguncov, ki so bili nastanjeni po grških otokih, bo prišlo tekmo tega meseca v našo državo ter jih bodo nastanili v notranjosti države. Prvi transport bo prišel 22. tm.

= Nova orožniška uniforma. Ker se vedno pogosteje dogaja, da posamezniki, preoblečeni v orožniško uniformo, vrše razbojništva in plenjenje, je ministrstvo za notranje stvari sporazumno z orožniškim poveljništvom odločilo, da se izdelata komplikirana uniforma za orožnike.

= Kruh v Beogradu. Na konferenci, ki se vršila med zastopniki beogradske občine in občinskimi peki, je došlo do sporazuma glede cen kruha. Po tem sporazumu se bo prodajal takozvan obaški kruh po 3 dinarje kilogram, ostali beli kruh pa po 4 dinarje. Za zadnjo dekado oktober bodo cene vsej mesecu 7 dinarjev, telečem 8, svinjskemu mesecu 10, svinjski masti 11 dinarjev in 2 kilogram.

= Nova orožniška uniforma. Ker se vedno pogosteje dogaja, da posamezniki, preoblečeni v orožniško uniformo, vrše razbojništva in plenjenje, je ministrstvo za notranje stvari sporazumno z orožniškim poveljništvom odločilo, da se izdelata komplikirana uniforma za orožnike.

= Kruh v Beogradu. Na konferenci, ki se vršila med zastopniki beogradske občine in občinskimi peki, je došlo do sporazuma glede cen kruha. Po tem sporazumu se bo prodajal takozvan obaški kruh po 3 dinarje kilogram, ostali beli kruh pa po 4 dinarje. Za zadnjo dekado oktober bodo cene vsej mesecu 7 dinarjev, telečem 8, svinjskemu mesecu 10, svinjski masti 11 dinarjev in 2 kilogram.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

ITALIJA IŠČE ZVEZ Z MADŽARSKO.

= Budimpešta, 21. okt. Madžarski minister za zunanje posle grof Csaky se je izrazil napram poročevalca lista »Magyar Hirlap«: Ako podajo ministri male antante verodostojne dokaze, da bodo spoštovali pravico in občljajnost madžarskega, ni nikake ovire, da stopi Madžarska z državami male antante v prijateljski slike, kakor to namerava napraviti državam. Ako smatra Poljsko, da je sodelovanje s temi drž

Neodrešena domovina.

Nove pretuje s požigom. »Combatent« so imeli v Šibeniku pred par dnevi sestanek, na katerem so sprejeli resolucijo, da se obvezujejo z vsako silo upreti se opuščanju Dalmacije in da so pripravljeni začeti svoje hiše in svoje blago prej nego ki se vdali »barbarski invaziji«. — Iz Zadra poročajo, da je dr. Ziliotto ponovno hujšak na požig. Ako hočejo »Combatent« zapaliti to, kar je njihovo, ne bo dosti škode, saj nimajo kdove kaj, ali nikar naj se ne lotijo požgati tuje lastnine, ker bi jih zadela ostra, pa zaslužena kazeno!

V Matuljah se bo vršil 28. t. m. učiteljski sestanek, na katerega dnevni red so razna vprašanja, tisoča se učiteljstva in šolstva.

Iz Buzeta poročajo še nekoliko podatkov o začigu Narodnega doma. Škoda znača nad 6000 lir. Dan pred začigom so imeli italijanski neko »festo«. Pili in jedli so, pa se ni vedelo, kdo plača. Govorili so nekaj, da pride novi instrumenti za glasbo, pa da jih je treba zalisti. Sindaco je letal gor in dol in pri tem letanju vprašal neko

dekletce, ali je res, da Narodni dom gori. Vedno jasnejše je, kako so bili brezvestni Lahoni vse pripravili, da bi bil zgorel v Buzetu Narodni dom ter bi se bili potem postavljali kot veliki Italijani, ali vsa hudobna nakana se jim je izjavljala vsled čujenosti stanovcev v Narodnem domu.

Velik požar je bil v Trstu v ulici Scoreola Coroneo v vili »Ofelia«. Škoda je nad 100.000 lir.

Burja je napravila na tržaškem veletrgu z vzorce škode nad 250.000 lir.

V Dubrovniku je bil prijet radi špionaze v korist Italijani. Italijanski odvetnik dr. Marotti in pride radi tega pred sednijo v Celju, kakor smo že počuli. Italijanski poslanec Federzoni je radi tega podal na zunanjega ministra ostro vprašanje, kaj da misli storiti v tej zadevi.

Ladij »Cognac« so bili zaplenili reški arditji na D' Annunzijev ukaz. Italijanska vlada je potom vojnega ministra toliko časa posredovala, da se je končno D' Annunzio vladil in bo mogla ladja te dni odpluti iz reškega pristanišča. Ladja je bila polna raznih živil, zato jo je bil D' Annunzio zaplenil, ker mu je manjkalo živež in pa ker se je italijanska vlada nekaj obotavljala dati mu zahtevani kredit.

Velik pripraven Štedilnik
za gostilnicarje se takoj poceni proda.
Počne se v Sodni ulici št. 6/L desno.
7984

Proda se elegantna knjižnica
(omara iz oreha in s kristali) nov idejni
plašč za domo ali gospoda, par zlatih
uhanov. Naslov pove upravnštvo Slo-
venskega Naroda. 7999

Zrgovski vajenec s primerno
predizobrazbo
se sprejme takoj v večjo manufakturno
trgovino. Naslov pove uprava Slovens-
kega Naroda. 7948

Čnonadstropna hiša s 7 sobami
mi, vrtom, nivo, ribnikom, lepa lega
vodovod in električna razsvetljiva v
hiši se proda. Vprašati je pri tivki
E. Hofman, Kočejev. 7862

Miss Farler has returned from
England, and gives private lessons
and courses. Interviews 4 — 6
Chursdays and Fridays Dunajska
cesta 25. 7929

Proda se električen klavir
(pianino), kompleten gostilniški inven-
tar, dobro ohranjena pecerijska oprava
in gostilniški Štedilnik. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 7944

Vzamem pod ugodnimi pogoji in
po dogovoru gostilno v najem ali na
račun Ponudbe pod »F. R. O 7971« na upravnštvo
Slov. Naroda. 7971

Opravnik
(Schaffer) zmožen poljedelstva, živino-
rejstva, vinorejstva in vinarstva, se
sprejme pri Ed. Sappanz, Pristava. 7967

Stanovanje
obstoječe iz 3 sob in pritlikinami
se zamenja. Naslov pove upravnštvo
Slov. Naroda. 7995

Proda se kanapez
zrazen spadajoča mi a in 2 stolička za
K 1.200 — ter malo nošen zaket za
K 800 — Naslov pove upravnštvo
Slov. Naroda. 7972

Zvezke
za više šole, črnilo, peresa, redi-
ke in druge šolske potrebitine na de-
belo in drobno se dobre pri L. Pe-
lek, Ljubljana, Židovska ulica 4

Sprejme se starejša boljša

pisarniška moč
katera ima prakso v manufakturini
stroki. Ponudbe pod Manufakturna 7979
na upravo Slov. Naroda. 7979

Kot gospodinja
se sprejme čista in počesta ženska
katera zna kuhati itd. Vpraša se v
damskem modernem salonu M. Jeglič
Slomškova ul. 27. 7983

Kdo si želi nabaviti pristnega in
znanega

haložana
naj se blagovoli poslužiti tvrdke:
Prva haloška trgovina z vinom
Ante Korenček in drug pri Sv
Barbari v Haložah. 7817

Lepa domaćija
pri Kočejev z nadstropno hišo s 3 sobami,
prostori za kupljenje itd. klet, pri-
zidek s hlevom in prostori za stanovanje,
okoli 20 oravov njiv, travnika,
pašnika, gozda za posekanje. Dobro
mesto v velikem okraju. Cena z vo-
zovi, orodjem, zalogami 32.000 dinarjev.
Pojasnila daje "Verwaltung des
Realitäten-Marktes", Graz, Hamerlingg. 6.

Slike kralja Petra
v velikosti 47×65 cm priporoča

Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena K 24.—

Zarnice
(Metalldrähtlampe)

načoljške vrste (tudi 1/2 Watt) za 110,
120, 220 Volt od 16—100 sveč razpo-
ščila po nizkih cenah

Karel Florjančič, Celje.

Prezel sem zastopstvo prvo-
vrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični mate-
rial, betonko železo, različen železni material in ma-
terije. Zahvalejte ponude

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletina ul. 15.

Prostovoljna dražba
se bo vršila 25. in 26. oktobra
t. l. od 9.—12., in od 2—5.
ure pop. v predilnici, (Kolo-
dvorska ul. 39). Prodajala se bo
nova, stara hišna oprava, več
motornih (motocikelov) koles in
mizarško orodje s 5 skobelniki
Hobelbank) ter več drugih pred-
metov. Torej pazite, mizarški
obrtniki, ženini in neveste, na to
pričnost! Ivan Goltez, mizarški
majster, Ljubljana. 7946

Šivilija sprejema dela
na dom. Ulica na grad 2.

Oves ima ceno narodai
Sever & Romo, Ljubljana, Wol-
fava ulica 12. 7997

Trešje za stroge izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 480 pri
večjih naročilih znaten popust Steiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ulica
13, Travo. 4256

Prevzamem takoj za stavbene ali po-
eče ali manše stavbene ali po-
hiščeno mizarško delo. Izvr-
ševanje. Cene zelo solidne. Avgust
Povše, mizarški majster, Glince 49. Vič
7922

Gomod, izrežban v vseh pisarniških
delih, iste mesta pri kakem večjem
podjetju. Gre tudi na deželo. Ponudbe pod
»A. Z. 7925« na upravnštvo Slov. Naroda. 7943

Međirano sobo s posebnim vho-
dom išče dom išče mirem
gospod pri bolši rodbini v sredini me-
ta ali jo zamenja za manšo. Posred-
valec dobi K 400 — nag da Ponudbe
pod »A. Z. 7925« na upravnštvo Slov. Naroda. 7918

Zayar, zanesljiv in samostojen de-
tagi se sprejme. Potni stroški se po-
merijo. Anovracija se preskrbi. Josip
Čudoba, pila Sladinski Drenovac (Slavo-
nija). 7921

Kuverte in pisemski papir
s firmo kakor tudi osako-
:: ursine druge tiskovine ::
izvrašuje točno

„Narodna tiskarna“.

Narodna banka d. d. u Zagrebu.

VI. Emisija.
Povišenje glavnice od K 50,000.000 — na K 100,000.000 —

Poziv na subskripciju

125.000 komada dionica, glasečih na donosioca po K 400 —
naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 50,000.000 —

P. n.
Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanred-
nog razgrajenja poslova banke, te sveopće potrebe za daljnim kapitalima, odlučilo je
ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih
dionica pod slijedećim uvjetima:

1.) Dionička glavnica od K 50,000.000 — povisuje se izdanjem novih 125.000 di-
onica po K 400 — nom. dakle za K 50,000.000 — na K 100,000.000 —

2.) Posjednicima starih dionica pripada pravo na 1 staru dionicu optirati jednu no-
vu uz cijenu od K 625 — tel quel.

3.) Supskripcija počinje 25. oktobra, a svršava 15. novembra 1920., a za subskripc-
cije u Americi traje rok do 15. decembra 1920.

4.) Nove dionice imaju kupon za godinu 1921., te sudjeluju na dobitku 1. januara
1921. Na ovo emisiju dionica bonificirati će se u ime 6% kamata za vrijeme od 15. no-
vembra do 31. decembra 1920., K 3 — po kuponu.

5.) Protuvrijedno podpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. okt.
1920. odnosno 10. novembra 1920.

6.) Subskripcija odnosno opcija se obavlja:

U Zagrebu: na blagajni zavoda, u Beogradu: Prometna banka, u Bjelo-
varu: Bjelovarska štedionica, u Brodu: n. S.: Banka i menjalnica Brdaric i drug, kao
afiliacija Narodne banke; u Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u
Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d.; u Osijeku: Banka J. Kraus i drug i
sve filijale zagrebačkih banaka; na Rijeci: Hrvatska centralna banka d. d.; u Rumi: Srpska
sremska banka d. d.; u Sarajevu: Hrvatska centralna banka; u Splitu: Jugoslavens-
ka industrijska banka d. d.; u Šabci: Narodna banka d. d. Zagreb filijala; u Varaz-
dinu: Opća štedionica d. d.; u Vršcu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Ze-
munu: Žemunsko štedionica d. d.; u Wienu: Bankhaus Milan Robert Alexander kao
filijala Narodne banke d. d. dok uplate mogu uslijediti takodjer kod svih zagrebačkih
zavoda te njenih filijala.

U srednjem državama:
U New Yorku: American Foreign Banking Corporation; u Chicagu: Kaspar
State Bank; u Pittsburghu Pa: Union Savings Bank; u Akron O.: Depositors Sav-
ings & Trust Co.; u Farell Pa: Peoples Bank of Farell; u Mc Keesport Pa: Jos.
Roth & Co. u Younstownu: Dollars Savings Bank; u Rochester Pa: Al Nations
Bank.

U južnoj Americi:
U Antofagasta: Jugoslavenska banka (Banco Yougoslavo de Chile.)
Punta Arenas: Valparaíso:

7.) Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja
da predlože kot gore označenih mesta subskripcije:

Točno ispunjeni i podpisani prijavnicu uz naznaku podpisa brojeva starih dio-
nica (u koliku nisu kot zavoda u pologu) ili međutomnicu starih dionica.

8.) Tečajni (ažijski) dobitak, koji se poluči kod izdanja novih dionica, ide u korist
redovite pričavne zaklade odbivši troškove emisije i pristojbine, te dotacije mirovinskog
zavoda.

9.) Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji zajamčuje uspjeh povišenja di-
oničke glavnice.

Krojaška miza se ceno proda
Sv. Petra cesta 15/I. 7935

Haprodai je v Sp. Siski od šole proti
zadnja parcela, katastr. št. 518. Vpraša
se v prodajalni konsumnega društva
7990

Proda se lepa zimska moška sukna.
Naslov pove upravnštvo Slovenskega
Naroda. 7-91

Nemeblovana sofa v sredini mesta
samskemu gospodu. Ponudbe pod
Elektrika 7977* na upravnštvo Slo-
venskega Naroda.

**Kdo odda Noričku visokošolcu me-
stno meblirano sobo?** Ponudbe pod
Koršč 7980* na upravnštvo Slovens-
kega Naroda.

Popoloma suha bukova drva
vsako množino se dobavajo. Drva se
dostavijo na dom tudi pri naročilu va-
gonske množine. Akacjeva cesta 10,
tramvajska postaja: Sv. Petra cerkev.
7982

Ukverite in pisemski papir
s firmo kakor tudi osako-
:: ursine druge tiskovine ::
izvrašuje točno

„Narodna tiskarna“.

Narodna banka d. d. u Zagrebu.

Zagreb, mjeseca oktobra 1920

Povišenje glavnice od K 50,000.000 — na K 100,000.000 —

Poziv na subskripciju

125.000 komada dionica, glasečih na donosioca po K 400 —
naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 50,000.000 —

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanred-
nog razgrajenja poslova banke, te sveopće potrebe za daljnim kapitalima, odlučilo je
ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih
dionica pod slijedećim uvjetima:

1.) Dionička glavnica od K 50,000.000 — povisuje se izdanjem novih 125.000 di-
onica po K 400 — nom. dakle za K 50,000.000 — na K 100,000.000 —

2.) Posjednicima starih dionica pripada pravo na 1 staru dionicu optirati jednu no-
vu uz cijenu od K 625 — tel quel.

3.) Supskripcija počinje 25. oktobra, a svršava 15. novembra 1920., a za subskripc-
cije u Americi traje rok do 15. decembra 1920.

4.) Nove dionice imaju kupon za godinu 1921., te sudjeluju na dobitku 1. januara
1921. Na ovo emisiju dionica bonificirati će se u ime 6% kamata za vrijeme od 15. no-
vembra do 31. decembra 1920., K 3 — po kuponu.

5.) Protuvrijedno podpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. okt.
1920. odnosno 10. novembra 1920.

6.) Subskripcija odnosno opcija se obavlja:

U Zagrebu: na blagajni zavoda, u Beogradu: Prometna banka, u Bjelo-
varu: Bjelovarska štedionica, u Brodu: n. S.: Banka i menjalnica Brdaric i drug, kao
afiliacija Narodne banke; u Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u
Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d.; u Osijeku: Banka J. Kraus i drug i
sve filijale zagrebačkih banaka; na Rijeci: Hrvatska centralna banka d. d.; u Rumi: Srpska
sremska banka d. d.; u Sarajevu: Hrvatska centralna banka; u Splitu: Jugoslavens-
ka industrijska banka d. d.; u Šabci: Narodna banka d. d. Zagreb filijala; u Varaz-
dinu: Opća štedionica d. d.; u Vršcu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Ze-
munu: Žemunsko štedionica d. d.; u Wienu: Bankhaus Milan Robert Alexander kao
filijala Narodne banke d. d. dok uplate mogu uslijediti takodjer kod svih zagrebačkih
zavoda te njenih filijala.

U srednjem državama:
U New Yorku: American Foreign Banking Corporation; u Chicagu: Kas